

Eyüp Sultan Camii-i Şerifi

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

ESERİN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

ESERİN MÜELLİFİ: KÂDİ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları (www.tahlilyayinlari.com)

Eser Hakkında

ŞİFÂ-İ ŞERİF gönüllerde Peygamber sevgisini tutuşturmak, onu bütün yönleriyle tanıtır anlatır ve Müslümanlara, Sultân-ı Enbiyâ'nın haklarını savunmayı öğretmek maksadıyla yaklaşık dokuz asır önce Endülüslü tanınmış alim Kâdî İyâz tarafından yazılmıştır.

DERS KONUSU:

1. BÖLÜM: Yüceler Yücesi Cenâb-ı Hakk'ın Resûl-i Ekrem'in Şân ve Şerefini Yüceltmesi

2. KISIM: Allah Teâlâ'nın, Resûl-i Ekrem'e Beden ve Huy Güzellikleri, Din ve Dünya Üstünlükleri Vermesi

8. FASIL: Peygamber Efendimiz'in Evliliği

ŞİFÂ-İ ŞERÎF DERSLERİ

OKUNAN KİTABIN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RÎFİ HUKÛKÎ'L-MUSTAFÂ

KİTABIN YAZARI: KÂDİ İYÂZ (Ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

١٤٥ - فقال: «حُبِّبَ إِلَيَّ مِنْ دُنْيَاكُمْ»^(٤). فدلَّ على أَنَّ حُبَّهُ لِمَا ذَكَرَ مِنَ النِّسَاءِ وَالطَّيِّبِ اللَّذَيْنِ هُمَا^(٥) مِنْ أَمْرِ^(٦) دُنْيَا غَيْرِهِ ، وَاسْتِعْمَالَهُ لِذَلِكَ لَيْسَ لِلدُّنْيَا ، بَلْ لِأَخِرَّتِهِ ؛ لِلْفَوَائِدِ الَّتِي ذَكَرْنَا فِي التَّرْوِيجِ ، وَلِلْقَاءِ الْمَلَائِكَةِ فِي الطَّيِّبِ ؛ وَلِأَنَّهُ أَيْضاً مِمَّا يَحُضُّ عَلَى الْجَمَاعِ ، وَيُعِينُ عَلَيْهِ ، وَيَحْرُكُ أَسْبَابَهُ .

وكان حُبُّه لهاتين الخصلتين لأجل غيرِه ، وَقَمَعَ شَهْوَتَهُ ؛ وَكَانَ حُبُّهُ الْحَقِيقِيُّ الْمَخْتَصَرُ بِذَاتِهِ فِي مَشَاهِدَةِ جَبْرُوتِ مَوْلَاهُ وَمَنَاجَاتِهِ ؛ وَلِذَلِكَ مَيَّزَ بَيْنَ الْحُبِّينِ ، وَفَصَلَ بَيْنَ الْحَالِيْنِ .

ثُمَّ هِيَ فِي حَقِّ مَنْ أَقْدِرَ عَلَيْهَا وَمَلَكَهَا وَقَامَ بِالْوَجِبِ فِيهَا ، وَلَمْ تَشْغَلْهُ عَنْ رَبِّهِ - دَرَجَةٌ عُلْيَا ، وَهِيَ دَرَجَةٌ نَبِيْنَا مُحَمَّدٍ ﷺ الَّذِي لَمْ تَشْغَلْهُ كَثْرَتُهُنَّ (١/٢٣) عَنْ عِبَادَةِ رَبِّهِ ؛ بَلْ زَادَهُ ذَلِكَ عِبَادَةً ، لِتَحْصِينِهِنَّ ، وَقِيَامِهِ بِحَقُوقِهِنَّ ، وَاكْتِسَابِهِ لَهُنَّ ، وَهَدَايَتِهِ إِيَّاهُنَّ ؛ بَلْ صَرَّحَ أَنَّهَا لَيْسَتْ مِنْ حَظُوظِ دُنْيَاهُ هُوَ ، وَإِنْ كَانَتْ مِنْ حَظُوظِ دُنْيَا غَيْرِهِ .

١٤٦ - فقال: «وَجُعِلَتْ قُرَّةَ عَيْنِي فِي الصَّلَاةِ»^(١) ؛ فَقَدْ سَاوَى يَحْيَى وَعِيسَى فِي كِفَايَةِ فَتْنَتِهِنَّ ، وَزَادَ فَضِيلَةَ بِالْقِيَامِ بِهِنَّ .

Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerîf Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları (www.tahlilyayinlari.com)

Cinsel Gücü Kontrol Edebilmek

Cinsel gücü olduğu hâlde onu kontrol altında tutan, eşine karşı görevlerini aksatmadan yapan ve Rabbine kullukta kusur etmeyen kimse-

nin derecesi pek üstündür. Bu üstün derece, Peygamberimiz Efendimiz sallallahu aleyhi ve sellem derecesidir. Çünkü hanımlarının çok olması onu Rabbine ibâdetten alıkoymamıştır. Rabbine ibâdetten alıkoymak şöyle dursun, hanımlarının iffetini koruyup gözetmesi, onlarla güzelce geçinmesi, rızıklarını temin etmesi ve yapmaları gereken görevleri onlara öğretmesi Resûlullah'ın kulluk derecesini daha da artırmıştır.

Güzel Koku ve Kadın

Hattâ çok hanıma sahip olmak insanların dünyevî zevkleri arasında olsa bile, Resûl-i Ekrem Efendimiz bunun kendi zevkleri arasında yer almadığını açıkça ifade etmiş ve: “Bana sizin dünyanızdan kadın ve güzel koku sevdirdi.” buyurmuştur.¹ Bu ifade de, Resûl-i Ekrem'e sevdiren “kadın” ve “güzel koku”nun onun dünyasıyla bir ilgisi bulunmadığını, bunların başkalarının dünyasına ait olduğunu göstermektedir. Onun güzel kokuyu kullanıp kadınlarla evlenmesi, sırf dünyevî zevki için değil, âhîret sevâbı kazanmak içindir. Peygamber aleyhisselâmın evlenmesi, daha önce de zikrettiğimiz gibi, evliliğin birtakım faydaları sebebiyledir. Güzel kokuyu da, meleklerle bir araya geldiğinde onlara güzel kokmayı sağlaması, eşleriyle beraber olmak için uygun ortamı meydana getirmesi gibi faydaları dolayısıyla kullanmıştır.

Peygamber Efendimiz'in güzel kokuyu ve eşleriyle birlikteliği sevmesi kendi zevki için değil, melekleri ve eşlerini hoşnut etmek ve şehveti kontrol altında tutmak içindir. Resûl-i Ekrem'in, Allah Teâlâ'nın zâtına yönelik olan muhabbeti, Mevlâ'sının yüceliğini görme ve O'nun huzûrunda kulluğunu arzetme sevdâsıdır. İşte bu sebeple o, sözünü ettiğimiz bu iki sevgiyi ve iki durumu birbirinden ayırmış ve “En büyük sevinci namazda duymam sağlandı.” buyurmuştur.²

Peygamber aleyhisselâm, kadınların fitnessinden korunma bakımından Hz. Yahyâ ve Hz. İsâ ile eşit konumdadır; kadınlarla evlenip onların haklarını gözetmesi ise onun diğerlerine üstün yanıdır.

1. Hadisin tamamı şöyledir: “Bana dünyadan kadın ve güzel koku sevdirdi. En büyük sevinci namazda duymam sağlandı.” (Nesâî, İşretü'n-nisâ 1, nr. 3949-3950; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 128).

2. Nesâî, İşretü'n-nisâ 1, nr. 3391-92; Ahmed ibni Hanbel, Müsned, III, 128.

وكان ﷺ ممن أقدر على القوة في هذا ، وأعطى الكثير منه ؛ ولهذا أُبيح له من عدد الحرائر ما لم يُبيح لغيره^(٢) .

١٤٧ - وقد رَوَيْنَا عن أَنَسٍ : أَنَّهُ ﷺ كَانَ يَدُورُ عَلَى نِسَائِهِ فِي السَّاعَةِ مِنَ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ ، وَهِنَّ إِحْدَى عَشْرَةَ . قَالَ أَنَسٌ : وَكُنَّا نَتَحَدَّثُ أَنَّهُ أَعْطَى قُوَّةَ ثَلَاثِينَ رَجُلًا^(٣) . خَرَجَهُ النِّسَائِيُّ .

١٤٨ - وروى نحوه عن أبي رافع^(٤) .

وعن طاووس^(٥) : أُعْطِيَ عَلَيْهِ السَّلَامُ قُوَّةَ أَرْبَعِينَ رَجُلًا فِي الْجَمَاعِ .
ومثله عن صفوان بن سليم^(٦) .

1. Buhârî, Gusl 12, nr. 268.

2. Buhârî, Gusl 24, nr. 284, Nikâh 4, 102, nr. 5067, 5215; Nesâî, Nikâh 1, nr. 3200.

3. Müslim, Hayz 28, nr. 309; Tirmizî, Tahâret 106, nr. 140.

4. Ebû Râfi' önceleri Peygamber Efendimiz'in amcası Hz. Abbâs'ın kölesiydi; Hz. Abbâs onu Resûl-i Ekrem'e hediye etti. Ebû Râfi' Bedir'den sonra yapılan gazvelerin hepsinde Resûl-i Ekrem'in yanında bulundu ve âilesine hizmet etti. Onun bir görevi de Fahr-i Âlem Efendimiz'in eşyalarını korumaktı. Ebû Râfi' şöyle demiştir: "Bir gün (bir gece) Nebiy-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bütün hanımlarını, her birinin yanında ayrı ayrı boy abdesti alarak dolaşmıştı. Ona:

"Yâ Resûlallah!" dedim. "Hanımlarını ziyaret ettikten sonra bir defa boy abdesti alsan olmaz mı?" Şöyle buyurdu:

"Böylesi daha uygun, daha hoş, daha temizdir." (Ebû Dâvûd, Tahâret 85, nr. 219 ; İbni Mâce, Tahâret 102, nr. 590).

Kırk Erkek Gücü

Allah Teâlâ Resûl-i Ekrem'e evlilik için gerekli olan güç ve kuvveti, hattâ bu konuda daha fazlasını bağışlamış; bu sebeple de ona, başkalarına vermediği derecede çok kadınla evlenme izni vermiştir.

147 Enes ibni Mâlik radiyallahu anhdan (v. 93/711) rivâyet olunduğuna göre, Peygamber aleyhisselâm gecenin veya gündüzün bir vaktinde, on bir hanımını da onlarla beraber olmak için ziyaret ederdi. Enes bu konuda şunu da söyledi: "Biz sahâbiler, aramızda Resûl-i Ekrem'e, cinsel bakımdan otuz erkek gücü verildiğini konuşurduk." demiştir.¹

Sahîh-i Buhârî'deki bu rivâyete göre, tâbiîn âlimlerinden Katâde bin Diâme es-Sedûsî, Enes'in: "Peygamber aleyhisselâm gecenin veya gündüzün bir vaktinde, on bir hanımını da onlarla beraber olmak için ziyaret ederdi." dediğini duyunca, ona: "Peygamber aleyhisselâmın buna gücü yeter miydi ki?" diye sormuş, bunun üzerine Enes: "Biz aramızda ona otuz erkek gücü verildiğini konuşurduk." cevabını vermiştir. Yine *Sahîh-i Buhârî*'deki bir başka rivâyete göre Enes, o sırada Resûl-i Ekrem'in dokuz hanımla evli olduğunu söylemiştir.² Peygamber Efendimiz'in bu özelliğine başka bir açıdan işaret eden bir rivâyet de şöyledir: "Resûl-i Ekrem bir boy abdestiyle bütün hanımlarını dolaşırdu."³

148 Bu hadisin bir benzeri Resûl-i Ekrem'in hizmetkârı ve azatlı kölesi Ebû Râfi'den (v. 40/660) rivâyet edilmiştir.⁴

Tâbiîn âlimlerinden Tâvûs ibni Keysân¹ (v. 106/724) şöyle demiştir: "Peygamber aleyhisselâma kırk erkeğin cinsî kudreti verilmiştir." Bu rivâyetin bir benzeri de yine bir tâbiîn âlimi olan Safvân ibni Süleym'den² (v. 132/750) rivâyet edilmiştir.

۱۴۹ - وقالت سلمى مولاتُه : طاف النبي ﷺ ليلةً على نساءه التسع ، وتطهرَ من كل واحدة قبل أن يأتي الأخرى؛ وقال : «هذا أطيب وأطهر»^(۱).

۱۵۰ - وقد قال سليمان - عليه السلام - : لأطوفنَّ الليلةَ على مئة امرأةٍ أو تسع وتسعين^(۲) . وأنه فعَلَ ذلك .

☞ Peygamber Efendimiz'in hizmetkârı Selmâ³ şöyle demiştir: "Nebiy-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bir gece dokuz hanımını da ayrı ayrı ziyaret etti ve her birinin yanında, diğerine gitmeden boy abdesti aldı ve "Böylesi daha hoş ve daha temizdir." buyurdu.⁴

○ Hz. Süleymân: "Ben bu gece yüz veya doksan dokuz eşimle ilişkide bulunacağım." demiş ve dediğini de yapmıştı.

Hadisin tamamı şöyledir: "Dâvûd peygamberin oğlu Hz. Süleymân: 'Bu gece yüz veya doksan dokuz⁵ karımla ilişkide bulunacağım. Her biri de Allah yolunda cihâd edecek birer yiğit doğuracak' demişti. Arkadaşı (veya melek) ona: "İnşallah" demesini tavsiye etmiş, fakat o inşallah demeyi unutmuştu. İşte bu yüzden o kadınlardan sadece biri hâmile kalmış, o da sakat bir çocuk doğurmuştu. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem bunları söyledikten sonra: "Eğer Süleymân peygamber inşallah deseydi, o kadınlardan her biri Allah yolunda savaşacak bir yiğit doğururdu." buyurmuştur.⁶

1. Tâvûs, elli sahâbî ile görüşen ve rivâyetleri *Kütüb-i Sitte*'de bulunan Yemenli hadis hâfızı ve fakihidir.
2. Safvân ibni Süleym hakkında bilgi için bk. II, 366.
3. Selmâ hakkında bilgi için bk. II, 332.
4. İbni Sa'd, *et-Tabakât*, VIII, 192-193. Yukarıda geçen Ebû Râfi' rivâyetinin kaynaklarına bakınız.
5. Bazı rivâyetlerde "yetmiş" (Buhârî, Enbiyâ 40, nr. 3424, Keffârât 9, nr. 6720; Müslim, Eymân 23, nr. 1654), bazı rivâyetlerde ise "altmış" (Buhârî, Tevhîd 31, nr. 6769; Müslim, Eymân 22, nr. 1654).
6. Buhârî, Cihâd 23, nr. 2819, Nikâh 119, nr. 5242; Müslim, Eymân 22-25, nr. 1654). Konu hakkında geniş bilgi için bk. III, 161-165.
7. Süyûtî; İbni Cerîr *et-Taberî*'in, *Câmi'u'l-beyân* adlı tefsirinde bunun İbni Abbâs'ın

sözü olduğunu belirttiğini kaydetmektedir (*Menâhilü's-safâ*, s. 56, nr. 147; Süyûtî, *ed-Dürü'l-mensûr*, II, 567).

ŞİFÂ-İ ŞERİF DERSLERİ

OKUNAN KİTABIN ADI: EŞ-ŞİFÂ Bİ-TA'RİFİ HUKŪKİ'L-MUSTAFÂ

KİTABIN YAZARI: KÂDİ İYÂZ (ö. 544/1149)

TERCÜME VE ŞERH EDEN: PROF. DR. MEHMET YAŞAR KANDEMİR

Türkçe Tercüme & Şerhi

Şifâ-i Şerif Şerhi (3 cilt) - Mayıs 2012

Prof. Dr. Mehmet Yaşar Kandemir

Tahlil Yayınları (www.tahlilyayinlari.com)

١٥١ - قال ابن عباس: كان في ظهر سليمان ماء مئة رجل [أو تسع وتسعين] ، وكانت له ثلاث مئة امرأة ، وثلاث مئة سُورِيَّة^(٣) .

١٥١م - وحكى النقاش [وعِيْرُهُ]: سبع مئة امرأة ، وثلاث مئة سُورِيَّة^(٤) .

١٥١م - وقد كان لداود [عليه السلام] - على زُهدِه ، وأكَلِه من عَمَلِ يده - تسع وتسعون امرأة ، وتَمَّت بزواج أُورِيَّا مئة^(٥) .

وقد نَبَّهَ على ذلك في الكتاب العزيز بقوله تعالى: ﴿إِنَّ هَذَا أَخِي لَكُ تَسْعٌ وَسَعُونَ نَجْمَةً﴾ [ص: ٢٣] .

Abdullah ibni Abbâs radiyallahu anhümâ şöyle demiştir: “Hz. Süleymân’ın belinde yüz (veya doksan dokuz) erkeğin erlik suyu vardı. Onun 300 karısı, 300 de câriyesi bulunmaktaydı.”⁷

Müfessir Ebû Bekir Nakkâş¹ (v. 351/962) ve daha başkaları Hz. Süleymân’ın 700 karısı, 300 de câriyesi olduğunu söylemişlerdir.²

Zühdüne ve elinin emeği ile geçinmesine rağmen Dâvûd aleyhisselâmın da doksan dokuz karısı vardı;³ Üriyâ’nın karısı ile evlenince⁴ eşlerinin sayısı 100’e ulaşmıştı. Allah Teâlâ, Kur’ân-ı Kerim’de bu olaya: “Bu benim kardeşimdir. Onun doksan dokuz koyunu, benim ise bir koyunum var. Buna rağmen ‘O tek koyunu da bana ver’ dedi ve tartışmada bana baskın çıktı.”⁵ âyetiyle işaret buyurmuştur.

1. Ebû Bekir Nakkâş hakkında bilgi için bk. I, 107.

2. Hâkim, *el-Müstedrek* (Atâ), II, 644, nr. 4141.

3. Resûl-i Ekrem şöyle buyurmuştur: “Hiç kimse el emeği ile kazandığından daha hayırlı bir şey yememiştir. Allah’ın nebisi Dâvûd aleyhisselâm da elinin emeğiyle geçinirdi” (Buhârî, Büyü’ 15, nr. 2072).

4. Bu evlenme olayı hakkında çeşitli rivâyetler vardır. Bunlardan biri şöyledir: Hz. Dâvûd; Üriyâ adlı bir kimsenin evleneceği kadınla, muhtemelen onu bu evlilikten vazgeçirmek suretiyle, kendisi evlenmişti. Diğer rivâyete göre, Hz. Dâvûd, Üriyâ’nın ölümünden sonra onun karısını görüp güzelliğine hayran kalmış ve onunla evlenmiştir. “Günah” diye anılan bu olay, Esâsen günah değildi; “Ebrârın hasenâtu, mukarrabînin seyyiâtıdır” kabilinden bir şeydi. Bu olay üzerine Allah Teâlâ Hz. Dâvûd’a iki melek göndermiş, doksan dokuz eşyle yetinmemesi dolayısıyla yukarıdaki âyet-i kerîmede anlatılan olayla onu uyarılmış, o da yaptığına pişman olmuştu. (Aliyyü’l-Kârî, *Şerhu’s-Şifâ*, I, 213, 330). Bu konuyla ilgili olarak *Şifâ-i Şerif Şerhi*’nin ikinci cildinde, (bk. III, 116) müellifimiz şunları söylemiştir: “Abdullah ibni Abbâs ve Abdullah ibni Mes’ûd şöyle demişlerdir: “Söylendiğine göre Dâvûd aleyhisselâm, ümmetinden bir adama: ‘Karını boşa da onunla ben evleneyim’ demiş, bu yüzden Allah Teâlâ da onu ikaz edip uyarılmış, peygamberinin dünyevî şeylere kendini kaptırmasını doğru bulmadığını belirtmiştir. Dâvûd peygamber hakkında nakledilen pek çok haberden kabul edilebilecek olan işte budur.”

5. Sâd 38/23.

١٥٢ - وفي حديث أنس عنه ، عليه السلام : «فُضِّلْتُ عَلَى النَّاسِ بِأَرْبَعٍ :
بِالسَّخَاءِ ، وَالشَّجَاعَةِ ، وَكَثْرَةِ الْجَمَاعِ ، وَقُوَّةِ الْبَطْشِ»^(٦).

وأما الجاهُ فمحمودٌ عند العقلاء (ب/٢٣) عادةً ، ويقدرُ جاهه عِظْمُهُ في
القلوب .

وقد قال [الله] تعالى في صفة^(١) عيسى عليه السلام : ﴿ وَجِئْنَا فِي الدُّنْيَا
وَالْآخِرَةِ ﴾ [آل عمران : ٤٥] لكن آفاته كثيرة؛ فهو مضربٌ ببعض^(٢) الناس لعقبي
الآخرة ، فلذلك ذمُّه من ذمِّه ، ومدح ضده .

وورد في الشَّرْحِ مدحُ الخمول^(٣) ، وذمُّ العُلُوِّ في الأرض .

وكان ﷺ قد رزقَ من الحِشْمَةِ^(٤) ، والمكانة في القلوب ، والعظمة قبل
النبوَّة عند الجاهلية وبعدها ، وهم يكذبونه ويؤذون أصحابه ، ويقصدون آذاه
في نفسه خفيةً حتى إذا واجههم أعظموا أمره ، وقصوا حاجته .

وأخباره في ذلك معروفة سيأتي بعضها .

وقد كان يَبْهَتْ وَيَفْرَقُ^(٥) من رؤيته^(٦) من لم يره .

Enes ibni Mâlik radiyallahu anhin rivâyetine göre Resûl-i Ekrem sal-
lallahu aleyhi ve sellem şöyle buyurdu: «فُضِّلْتُ عَلَى النَّاسِ بِأَرْبَعٍ : بِالسَّخَاءِ ،
وَالشَّجَاعَةِ ، وَكَثْرَةِ الْجَمَاعِ ، وَقُوَّةِ الْبَطْشِ»
Allah beni dört özelliğimle bütün insan-
lara üstün tuttu: Bunlar da cömertlik, cesâret, cinsî kudret, düşmanlarıma
karşı güç ve kuvvet kullanmak.”⁶

b) İtibar sahibi olmak

İtibar sahibi olmak, hem âlimlere hem de geleneklere göre pek de-
ğerli bir özelliktir. İnsan itibâr sahibi oluşu nispetinde gönüllerde yer tu-

tar. Allah Teâlâ Hz. İsa aleyhisselâm hakkında şöyle buyurmuştur: “O,
dünyada da âhirette de itibârlıdır.”¹ Fakat itibâr sahibi olmanın tehlikesi
büyüktür; bazılarının âhiretine zarar verir. İşte bu yüzden bazıları onu
kötülemiş, insanlar tarafından tanınıp bilinmemeyi daha değerli görmüş-
lerdir.

Nitekim adı sanı bilinmemek dinde makbûl,² tanınıp anılmak ise kötü
görülmüştür.

Gönüllerdeki Yeri

Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem peygamberlikten önce de sonra
da Câhiliye devri mensuplarının gözünde şeref ve itibâr sahibiydi; onun
gönüllerde yüksek bir yeri ve değeri vardı. Onlar, Resûl-i Ekrem'in getirdi-
ği dini yalanlıyor, ashâbına işkence ediyor, hattâ kendisine gizlice tuzaklar
hazırlıyor, fakat kendisiyle yüzyüze geldikleri zaman ona saygı gösterip
isteğini karşılıyorlardı. Bu mânadaki olayların bir kısmı ileride yeri gelince
zikredilecektir.

Daha önceleri Peygamber aleyhisselâmı görmeyenler onu görünce
çekinme ve korku hissiyle karışık bir saygı duyarlardı.

6. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-eusat* (İvezullah), VII, 49, nr. 6816; Heysemî, *Mecma'u'l-
bahreyn* (Abdülkuddûs), VI, 157, nr. 3529.

1. Âl-i İmrân 3/45.

2. Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem, insanlar arasında önemsenmeyen pek değerli
kimseler bulunduğunu şöyle ifâde buyurdu: “Saçı başı dağınık, eli yüzü tozlu, kapılardan
kovulmuş öyleleri vardır ki, ‘bu şöyle olacak’ diye yemin etseler, Allah onların dediğini
yapar.” (Müslim, Birr 138, Cennet 48).

١٥٣ - كما رُوِيَ عن قَيْلَةَ أَنَّهَا لما رَأَتْهُ أَرْعَدَتْ مِنَ الْفَرَقِ؛ فَقَالَ:
«يَا مَسْكِينَةً! عَلَيْكَ السَّكِينَةُ»^(٧).

١٥٤ - وفي حديث أَبِي مَسْعُودٍ أَنَّ رَجُلًا قَامَ بَيْنَ يَدَيْهِ فَأَرْعَدَهُ؛ فَقَالَ لَهُ ﷺ:
«هَوِّنْ عَلَيْكَ فَإِنِّي لَسْتُ بِمَلِكٍ...»^(١) الحديث.

فَأَمَّا عَظِيمُ قَدْرِهِ بِالنَّبُوَّةِ، وَشَرِيفُ مَنْزِلَتِهِ بِالرِّسَالَةِ، وَإِنَافَةُ رُبُّوبَتِهِ^(٢)
بِالْإِصْطِفَاءِ وَالْكَرَامَةِ فِي الدُّنْيَا، فَأَمْرٌ هُوَ مَبْلَغُ النِّهَايَةِ، ثُمَّ هُوَ فِي الْآخِرَةِ سَيِّدٌ
وَلِدٌ آدَمَ.

وَعَلَىٰ مَعْنَىٰ هَذَا الْفَصْلِ نَظَمْنَا هَذَا الْقِسْمَ بِأَسْرِهِ.

Hanım sahâbilerden Mahreme kızı Kayle'den rivâyet edildiğine göre, o Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellemi görür görmez irkilip titremiş, Allah'ın Elçisi de ona: «يَا مَسْكِينَةً! عَلَيْكَ السَّكِينَةُ» "Zavallı! Kendine gel!" buyurmuştu.³

Ebû Mes'ûd el-Ensârî⁴ radiyallahu anhdan rivâyet edildiğine göre bir adam Peygamber Efendimiz'in huzûrunda dururken korkuya kapıldı.

Resûl-i Ekrem sallallahu aleyhi ve sellem ona: «هَوِّنْ عَلَيْكَ، فَإِنِّي لَسْتُ بِمَلِكٍ» "Rahat ol! Ben kral değilim!" buyurdu.¹

Hadisin tamamı şöyledir: "Çünkü ben Kureyş'ten kurtulmuş et yiyen bir kadının oğluyum."

Evet, o bir kral değildi, ama Allah Teâlâ'nın kendisine lütfettiği nübüvvet sebebiyle büyük bir değere sahipti; ona bahşedilen risâlet ile Cenâb-ı Hak'tan aldığı halka tebliğ etmek sûretiyle yüce bir makama erdi; diğer peygamberlere üstün tutularak dünyada kendisine büyük ikrâmlar sunuldu.² Bütün bunlar, bir insanın elde edebileceği en son mertebedir. Âhirette ise o "insanoğlunun efendisidir."³

Daha önce olduğu gibi bu bahiste de Peygamber Efendimiz'in yüce şânını işledik.

3. Taberânî, *el-Mu'cemü'l-kebir* (Selefi), XXV, 9, nr. 1; Heysemî, *Mecma'u'z-zevâid*, VI, 11. Mahreme kızı Kayle el-Anberiyye Peygamber Efendimiz'e hicret etmiş bir hanımdır. Resûl-i Ekrem'i ilk defa, kalçasının üstüne oturmuş, dizlerini dikmiş ve ellerini önden kavuşturmuş vaziyette otururken görmüştü. O anda hissettiklerini şöyle dile getirdi: "Onu böyle son derece mütevazî bir şekilde otururken görünce irkilip titredim." (Ebû Dâvûd, *Edeb* 22, nr. 4847; Buhârî, *el-Edebü'l-müfred* [Elbâni], s. 430, nr. 1178; Elbâni, *Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha*, V, 157, nr. 2124).

4. Bu sahâbî Ukbe bin Âmir olup hakkında bilgi için bk. I, 354.

1. İbni Mâce, *Et'ime* 30, nr. 3312; Elbâni, *Silsiletü'l-ehâdisi's-sahîha*, IV, 496, nr. 1876.

2. İsrâ ile Mi'râc'da kendisine bahşedilen dereceler gibi.

3. Müslim, *Fezâil* 3, nr. 2278; Tirmizî, *Tefsîr* 17/18, nr. 3148; Ahmed ibni Hanbel, *Müsned*, III, 2.